

den Besitz der Lehrkanzel für bürgerl. G. B. u. deutsch. Privatrecht aufzuweisen hat.«

Proti temu Randovemu predlogu je prigovarjal prof. pl. Schulte, češ da govori dolgoletno Kranjčevo službovanje na sibirski pravni akademiji proti njemu, da je treba pri pozivu profesorja upoštevati le literarno delovanje in da ne prihaja v poštev daljša službena doba, marveč le sposobnosti. Izrečno glede na prigovor, da je upoštevati predvsem literarno delovanje, je Randa umaknil svoj odsekovo prvotno stališče spreminjajoči predlog. Kljub temu je bil Kranjc pod ministrom Jirečkom imenovan l. 1872. na Karlovo univerzo v Pragi, menda ne brez Randovega posredovanja pri svojem rojaku.

Kakšni so bili osebni stiki med obema slovitima slovanskima pravnikoma, zastopnikoma iste stroke v dobi njunega skupnega niti triletnega delovanja na isti univerzi — Kranjc je umrl že 22. februarja l. 1875. nam žal ni znano. Ko bi kak češki pravnik, kateremu bi bilo to o teh stikih, — morda po pripovedovanju Rande samega, — kaj znanega, o tem povedal, bi bilo to sporočilo zanimiv prispevek k precej skromnim podatkom o življenju našega slovitega rojaka Josipa Kranjca. **Janko Polec.**

Književna poročila.

Mirička August: Trestní právo hmotné. Část obecná i zvláštní. Publikacé Vsehrdu Č. 28. Nákladem Spolku českoslovinských právníků. Str. 414. Praha, 1934.

Popolnoma v enaki zasnovi in opremi, kot »Trestní právo procesní« (gl. moj prikaz v Sl. Prav. 1933., str. 38, 39) je **Mirička** a izdal, pol-drugo leto pozneje, svoje »Trestní právo hmotné«, to pot pa je v predgovoru omenil, da publicira to knjigo »na kraju svojega aktivnega akademskega delovanja«: Izšla je že »Spomenica k njegovi sedemdesetletnici«... Kar sem svojčas pisal o načinu obdelave v citiranem prikazu avtorjeve knjige o formalnem kazenskem pravu, vse to velja tudi za to knjigo. Gre v prvi vrsti za učbenik, šele v nadaljni vrsti za kašipot v praktični justici. Teoretičnih razglabljanj prinaša vobče primeroma malo, največ tedaj, ko gre za pripravo k preosnovi kazenskega zakonika; saj je projekt iz l. 1926. v glavnem njegovo delo. Od podkarpatskih in slovaških zakonov je govora samo v splošnem delu, če se razlikujejo od češko-moravskih-šlezjskih zakonov; da gre za tako posebno snov, je že na zunaj označeno, ker se uporablja manjši tisk. Pregled literature je inache skrbno pripravljen, a za Jugoslavijo se navaja tu samo **Šilović**: Kazneno pravo, 1920., in **Dolenc**: Tolmač k. z. 1929. Pri zgodovini materialnega kazenskega prava gre avtor nekoliko dlje nazaj kot pri procesnem pravu: Tu od l. 1707., tam poseže nazaj do CCC (1532. l.). Menda smem glede obsega novejšje knjige omeniti naključje, da šteje **Miričkov** sistem kazenskega prava za Čehoslovaško 414 strani, sistem **Dolenc-Maklecova** za Jugoslavijo pa za eno stran več... — Treba navesti še to, da trdi **Mirička**, da je reforma materialnega kazenskega prava v Čehoslovaški republiki sicer došla do viška želja, da pa se mu vendarle zdi, da je spričo gospodarske krize potisnena v ozadje. To ga opravičuje, kakor pravi šegavo, da bo njegova knjiga dotlej »žal« vendarle

izpolnjevala svojo svrho. V podporo tega njegovega pričakovanja, zlasti da pokažem vsaj nekoliko mest iz knjige, ki zaslužijo posebno pozornost, dovolil bi si sledeče pripombe: Brez olepšavanja ali opravičevanja opozarja *Mirička* (str. 25.), da je še danes avtentično besedilo deloma nemško, deloma madžarsko; izjemo tvori le avstrijski zakon o raznesilnih snoveh iz l. 1885., čigar tekst je bil v zakonu o zaščiti države na češki jezik preveden in za avtentičnega proglašen. Vprašanje dopustnosti analogije rešuje avtor, kakor v našem pravu, pravilno, toda z dodatkom (str. 24.), da se mora po analogiji ustanoviti, kaj je zločinstvo, kaj prestop, kaj prekršek, ako je zakonodajec pomotoma to določiti prezrl; lahko pa tudi zakon sam navaja, da dopušča analogijo. Glede zmanjšane vračunljivosti, ki jo smatra de lege lata (scil. v čehoslovaški zakonodaji) samo za fakultativno olajševalno okolnost, priznava avtor (str. 50.), menda baš zato, ker so nemški nacionalni socialisti ta pojem zavrgli, da zakonodajec sme z njim operirati. Bolezenski goni (n. pr. homoseksualnost) se ne smejo šteti med primere skrajne sile, pač pa se utegnejo upoštevati kot afekt najvišje potence (str. 86.). Glede krivdnih oblik »preludira« *Mirička* k osnutku za bodoči kazenski zakonik, ko postavlja trodelni tip krivde, naklep »umysl«, (sedaj še v smislu »namena« = »obmysl«), zavestno krivdo = »vina vědoma« in malomarnost = »nedbalost«. O konstrukciji eventualnega dolusa, ki ga imamo mi, pravi, da je de lege ferenda nevzdržen (str. 53.). Razumemo njegovo stališče, saj prav zbog tega uvaja pojem zavestne krivde. Ali pripomniti bi, da se po naših vprašanih krivdna oblika eventualnega dolusa v praktičnem pravosodju kaj dobro razumeva in uporablja, a to je za nas glavno. Nove vidike odvarja *Mirička* glede izključenja protipravnosti. Poleg silobrana, skrajne sile smatra, da je protipravnost izključena v primerih dovoljene samopomoči, v pravnem redu naloženega izvrševanja dolžnosti, izvajanja disciplinskih pravic (pravo kárné), resničnega poročanja o dogodkih v zakonodavnih zborih, in pa »ob drugih socialnih smotrih, ki so po pravnem redu priznani.« Med zadnje primere šteje amputacije, perforatio foetus, operacije, ki so same po sebi utesnitev svobode, dalje žalitve po branilcih, pa tudi obdolžencih (str. 90.). Navajam vse to, da pokažem, kako lepo in praktično se da vsa ta razblinjena materija pospraviti v določbo, ki smo jo mi dobili šele pri zadnji redakciji našega k. z., t. j. § 23. Evtanazija je obdelana po avstr. k. z., temu nasprotno pa tudi po ogrskem k. z., a *Mirička*, ki se je s tem problemom baval svojčas v posebni monografiji, se izreka v tem smislu, da naj se usmrtitev iz usmiljenja kaznuje blažje (str. 91.). Da problem še ni tako izčrpno rešen, kot pri nas, leži na dlani. Agent-provokater je dobil precej obširno razlago. Avtor se protivi občenemu mnenju Janke, Lammascha, Rittlerja itd., da je za kaznivost le-tega kot soudeleženca potreben naklep, usmerjen vsaj na formalno izvršitev kaznivega dejanja. Pri tem se sklicuje na § 27. zak. o zašč. republike in na § 25. (prej: avstr.) k. pr. r.; toda vobče se mi zdi njegovo stališče prestrogo. Zelo umešno je, da se avtor ozira tudi na stek »justičnih« in »administrativnih« zakonitih določb (str. 113), kar bo za nas instruktivno, ko se bodo reševala vprašanja o steku norm po k. z. in po bodočem zakonu o prekrških, ki bo predvidoma odkazal prekrške obči upravni oblasti prve stopnje, toda z izjemo prekrškov mlajših maloletnikov. Vogrskem k. z. uvedeno »zastaranje povratka« = »promlčení zpětnosti« obravnava *Mirička* dodatno k nauku o

povratku (str. 115.), ne da bi se izrazil o upravičenosti omenjenega instituta, ki ga imamo tudi mi, po vrh pa še »ponavljanje!« Kdor se hoče informirati o vprašanju pogojne obsodbe, pa tudi o utesnitvah uporabljanja tega instituta po čehoslovaški zakonodaji, se bo s pridom okoristil, zbitega pregleda (str. 119—125), ki sloni na najnovejših zakonih iz l. 1919. in 1924. ter dotičnih izvršnih naredbah. Ne bom navajal še drugih splošnih, še manj pa vprašanj iz posebnega dela; saj se že iz navedenih primerov vidi, kako je oznanjena knjiga temeljito, pa vendar za učne svrhe priključljivo pisana. Od severnih Slovanov nam je politično najbližji čehoslovaški narod. Miříčkov sistem kazenskega prava nudi izvrstno pomoč za spoznavanje kazenskopravnih norm med čehi; studij te knjige se priporoča sam po sebi, pa tudi po osebnosti njenega avtorja, nestorja med čehoslovaškimi kriminalisti, poznanega in priznanega po vsem svetu. Za trdno pričakujemo, da tudi po sedemdesetletnem jubileju ne bo umolknil: Saj je poklican, da sprovede unifikacijo čehoslovaškega kazenskega zakonika kot glavni činitelj in voditelj.

Dr. Metod Dolenc.

Pocta k sedmdesátým narozeninám univ. prof. Dra Augusta Miříčky. Nákladem Československé společnosti pro právo trestní. V Praze. 1933. Str. XIII. + 469.

Pričujoči zbornik je izšel o priliki sedemdesetletnice češkega kriminalista, profesorja Karlove univerze v Pragi dr. Avgusta Miříčke. Znanstveni sloves prof. Miříčke sega daleč preko meja njegove ožje domovine. Prof. Miříčka se ni udejstvoval samo kot profesor, dekan in rektor Karlove univerze, kot pravi član Češke akademije znanosti in predsednik komisije za preosnovo kazenskega prava v čehoslovaški republiki, temveč tudi kot zastopnik čehoslovaške v celem nizu mednarodnih kongresov in komisij v Londonu, Bernu in drugod. Na zadnjem X. mednarodnem kongresu za kazensko pravo v Pragi l. 1930. je Miříčka zavzemal častno funkcijo predsednika (gl. Sl. Pr. 1930, str. 268).

Njegova znanstvena dela, zlasti izvrstna monografija o oblikah krivde, ki je izšla v češčini in v nemščini, njegove številne in tehtne razprave, učbeniki in komentarji ter po njegovih navodilih izdelan načrt čehoslovaškega k. z. so utrdili njegov sloves kot najavtoritativnejšega predstavnika kazenskopravne vede na čehoslovaškem. Vodilno idejo svojega znanstvenega udejstvovanja je prof. Miříčka sam označil s temi-le besedami francoskega socijologa Gabriela Tardea: »Le maximum de sécurité sociale atteinte par le minimum de souffrance individuelle pour le coupable.« (Gl. Actes du Congrès pénal et pénitentiaire de Prague. T. I. Str. 22.)

V zborniku, ki je bil izdan o priliki njegovega jubileja, se je združilo več kot trideset odličnih sodelavcev. Predsedstvo Mednarodne komisije za kazensko pravo in kazenske zavode (gg. Bumke in Simon van der Aa) je na čelu zbornika priobčilo zahvalno pismo, kot vidni znak mednarodnega priznanja čehoslovaškemu kriminalistu. Med inozemskimi sodelavci zbornika so kriminalisti iz Francije (Roux, Mossé), Nemčije (von Weber), Poljske (Rappaport), Jugoslavije (dr. Toma Živanović in dr. D. Subotić), Avstrije (Rittler), Rumunije (Teodorescu) in Grčije (Megalos Coloyanni). Članke so prispevali nadalje vsi čehoslovaški kriminalisti: Kallab, Milota, Solnař, Rališ, Scholz, ga. Veselá in dr.; poleg njih pa tudi znanstveniki iz drugih pravnih panog. Med njimi so profesorji Hermann-Otavsky, Baxa, Stieber, Svoboda, Rauscher, Hoetzel, Sommer, Hobza, Kapras, Funk,

Drachovský in dr. Tudi nemška univerza v Pragi je zastopana po profesorju Foltinu.

Vsebina zbornika je zelo zanimiva in pestra. Priobčene razprave obravnavajo vprašanje o predmetu in metodi kriminologije (Kallab), o pojmu mednarodnega delikta (Hobza), o normativnem pojmu krivde (Milota), o vzročni zvezi (Solnař), o pojmu protipravnosti (ga. Veselá), o kaznivih dejanjih, storjenih z razglasom po radiju (Scholz), o izročitvi maloletnih delinkventov (Kroneberg), o vojaškem kazenskem pravu (Lepšik), o sterilizaciji (Hernritt) in dr. Izmed prispevkov inozemskih avtorjev omenimo zlasti članke dr. D. Subotića (La nouvelle législation pénale et pénitentiaire en Yougoslavie), prof. T. Živanovića (Le projet tchécoslovaque de Code criminel au point de vue de la tripartition), Rouxa (Le système répressif de l' Avant-Projet de Code pénal français), Rappaporta (Les étapes des tendances d'évolution en droit pénal international). K člankom v francoskem jeziku je priložen češki, k češkim člankom pa francoski résumé. (Str. 449—469).

Vzorna zunanja oprema knjige, ki jo krasi slika prof. Miřičke v rektorskem ornatu, povsem ustreza slavnostnemu namenu zbornika.

A. Maklecov.

Le Fur Louis, Medjunarodno javno pravo. S francoskega prevedli dr. V. N. Dimić, dr. B. S. Marković in dr. M. M. Radojković. Predgovor sta napisala Le Fur in dr. Mileta Novaković. Biblioteka javnega prava XI. Beograd, Geca Kon, 1934, 750 strani.

Knjiga »Précis de droit international public«, ki jo je L. Le Fur izdal l. 1931. in ki je medtem izšla že v drugi izdaji (Paris, Ed. Daloz, 1933), je obče priznana kot eden najboljših, manj obsežnih sistemov in učnih pripomočkov sedaj veljavnega mednarodnega javnega prava. L. Le Fur se je odlično uveljavil v področju filozofije prava obče in posebno mednarodnega prava zlasti s številnimi razpravami v odnosih med naravnim pravom, ki ga on označuje kot objektivno, in pozitivnim pravom, a kot profesor zaporedoma na več francoskih univerzah, sedaj na pravni fakulteti v Parizu, si je pridobil temeljito znanje pozitivnega mednarodnega prava in je zato v prvi vrsti bil poklican, da napiše to delo. Sicer to delo zdaleka ni tako obsežno kot n. pr. Oppenheimovo ali Fauchillovo, toda zbog svojevrstne metode, objektivnega prikaza in upoštevanja najnovejšega razvoja mednarodnega javnega prava je to knjiga, ki jo bo s pridom vzel v roke vsak, ki bi želel na kratko pregledati in vpogledati v to sicer najmlajšo, vendar bolj in bolj važno pravno panogo. Zgoraj navedena knjiga je prevod L. Furove knjige II. izdaje na srbski jezik. Knjigo so lepo prevedli pisateljevi bivši učenci dr. V. N. Dimić, dr. B. S. Marković in dr. M. M. Radojković, od katerih sta poslednja docenta za mednarodno javno pravo in obče ter nacijsko diplomatsko zgodovino na beograjski pravni fakulteti. Posrečeno je, da so prevodu dodali besedilo pakta Zveze narodov s spremembami in dopolnitvami, prav posebno pa, da so upoštevali jugoslovansko literaturo in prakso kraljevine Jugoslavije s tem, da so v obliki opomb navedli podatke o najvažnejši literaturi, ki so jo v posameznih vprašanjih napisali v domačem ali v tujem jeziku naši pravniki, in da so navedli mednarodne pogodbe, ki jih je sklenila kraljevina Jugoslavija.

Dr. I. Tomšić.

Dr. Pržić Ilija A., Novo medjunarodno pravo. Beograd, Geca Kon, 1934, 290 strani.

Ni to sistem novega mednarodnega prava, ampak le zbirka razprav in člankov, ki jih je P. napisal svojedobno v raznih revijah, predvsem v beograjskem Arhivu, kot kroniko mednarodnih dogodkov in ki so v tej knjigi le ponatisnjena in zbrana v tri poglavja: Zveza narodov, mednarodno pravosodstvo in mednarodni problemi. Uvodoma je pisec v kratkih obrisih očrtal razvoj in najnovejše težnje mednarodnega javnega prava. Kakor prej naznanjeno knjigo, tako bo tudi to vzel vsak pravnik s pridom v roke.

Dr. Ivan Tomšič.

Dr. Stefanović Emil, Ustavni načrt staleške države. Samozaložba, 1933. Str. 67.

Knjižica, katero uvaja nekaj besedi dunajskega družboslovca in propagatorja stanovske države, Othmarja Spanna, je razdeljena na tri dele. Prvi del tvori besedilo načrta stanovske države s kratko obrazložitvijo. Ta načrt je izdelan po naši ustavi z dne 3. IX. 1931 in naj tvori vzorec ustavne ureditve naše kraljevine po načelih stanovske države. Državni narod naj bi se delil na stanove, in sicer na: 1. zemljoradnike, 2. poljedelske nameščence in delavce, 3. industrijce, 4. industrijske nameščence in delavce, 5. trgovce, 6. trgovske nameščence in delavce, 7. obrtnike, 8. obrtniške nameščence, 9. javne nameščence, 10. privatne nameščence, 11. verske predstavnike, 12. svobodne intelektualne poklice, 13. svobodne poklice rokodelcev, 14. brezposelne. Vsak državljan bi obvezno pripadal svojemu stanu. Stanovi bi pa imeli obsežno avtonomijo ne samo glede svoje notranje organizacije, temveč tudi v gospodarskih, finančnih, socialnih, strokovnih, zdravstvenih in upravnih vprašanjih. Posamezen stan bi bil organiziran po občinah, srezih, banovinah in po vsej državi. V občini bi stan volil svoj stanovski občinski odbor. Ti odbori bi v vsakem srezu konstituirali sresko stanovsko organizacijo, sreske organizacije v banovini bi konstituirale banovinsko stanovsko organizacijo, banovinske organizacije v državi bi konstituirale najvišjo, vsedrjavno stanovsko organizacijo.

Zakonodavno oblast naj bi vršila kralj in stanovsko predstavništvo. To bi tvorili delegati posameznih vsedrjavnih stanovskih organizacij. Predvidena, vendar popolnoma neizvedena sta ostala narodna inicijativa in referendum, kar je razumljivo, saj sta to dve radikalno demokratični instituciji, ki ne sodita v okvir države, ki naj bi bila urejena na ekskluzivnem stanovskem federalizmu. Upravno oblast bi izvrševal kralj po odgovornih ministrih, ti pa bi se smeli rekrutirati samo iz posebnega kolegija, narodnega sveta. Narodni svet, ki naj bi bil tudi posvetovalen organ ministrskega sveta, naj bi sestojal iz strokovnjakov, ki naj bi jih po deset volile sledeče institucije letno: kasacijsko sodišče, državni svet, vsaka univerza, predvideno najvišje ustavno sodišče in posamezne vsedrjavne stanovske organizacije. Izvoljeni člani ne bi smeli pripadati institucijam, ki so jih izvolile. Načrt predvideva tudi banovinsko in občinsko samoupravo na stanovski podstavi.

Drugi del tvori kritiko in odklonitev današnje strankarske organizirane države. Kot rešitev današnje socialne in ekonomske problematike proglašajo državo, organizirano po stanovih, ki izražajo realne družbene interese, katere so zato tudi stanovi sami najbolj sposobni urediti potom koncedirane jim obširne samouprave. Tretji del tvori ponatis piščeve razprave o istih problemih, ki jo je že objavil avgusta meseca 1. 1928. v reviji »Bankarstvo«. — Knjižica, ki je pisana poljudno za realno političen

namen, je značilen pojav današnjega časa in vredna, da jo prebere vsakdo, ki se zanima za živa politična in socialna vprašanja, čeprav ni dala povoljnega odgovora na osredno vprašanje, kako bo mogoče vzdržati državno enotnost in doseči obljubljeni socialno uravnoteženost, če bo država urejena izključno na nekem federalizmu stanov, katerih del predstavlja ostro si nasprotujoče družabne razredne interese.

Dr. Gorazd Kušej.

Dr. Schaffstein Friedrich: Die Nichtzumutbarkeit als allgemeiner übergesetzlicher Schuldausschliessungsgrund. A. Deichertsche Verlagsbuchhandlung Dr. Werner Scholl, Leipzig, 1933. Str. 82.

O Schaffsteinovem prvencu smo poročali v Sl. Pr. 1928, str. 183. Takrat se je bavil z raziskavanjem krivdnih oblik in označil definicijo eventualnega naklepa po avstrijskem in jugoslovanskem kazenskem pravu za najboljše uspele. Sedaj je privatni docent v Göttingenu. Njegovo tu naznanjeno delo kaže, da stoji v prvih vrstah mlajše generacije nemških kriminalistov. Če smo že v letu 1928. zapisali, da odseva iz njegovega dela prvenca nemška temeljitost, velja to še bolj za njegovo najnovejšo, ki se tiče najmodernejšega problema. Označili bi ga na kratko kot poskus prenosa relativitetne teorije na kazensko pravo: Pri kaznivem dejanju naj ne bo govora o krivdi, čim sodišče pride do zaključka, da ni misliti o storilcu, da bi bil mogoče drugače ravnati, kakor je. Ta nemisljivost drugačnega delovanja (Unzumutbarkeit), ki jo hočejo nekateri postaviti iznad zakon kot krivdo izključevalni razlog, je dobila v Schaffsteinu ostrega, odklonjevalnega kritika. Naj samo poudarimo, da se je prav posebno potrudil izklesati pomisleke zoper to pojmovno novoto razstališče generalne in specialne prevencije. Njegovih razglabljanj ne moremo na kratko prikazati; so prekomplicirana. Pač pa naj omenimo, da je lepo razvil misel, da pomeni pripoznanje nemisljivosti za krivdo izključujoči razlog samo dogmatično nadaljevanje kurve odmerjanja kazni, ki se čedalje bolj znižuje. Če naj bo pravni red voditelj za povprečno zadržanje državljanov, naj se hrbtenica sodnikom na ta način ojači, da jim da pravni red na roko merila, ki se dajo samo na eno stran tolmačiti. Ako pa naj sodnik presoja pravni položaj preko zakona, ni pravni red voditelj, ampak sodnik vodi njega. Schaffstein se bavi še posebej z odločbami državnega sodišča v Lipsiji, ki so že priznale v govoru stoječi prekozakoniti krivdo izključevalni razlog. Njegova polemika s temi odločbami je prepričevalna. Mi bi dodali samo še vprašanje, kam naj vede odstopanje od zakonito ustanovljene norme na označen način, če ne gre za kakšno cause célèbre, ampak za primere čisto navadnih žalitev, tatvin, pretepaštev i. pod., ki tvorijo »vsakdanji kruh« vseh sodišč vsega sveta. Po našem mnenju se da izhajati tudi brez nemisljivosti kot prekozakonitega krivdo izključevalnega razloga: 1. če se uvede pravo porotniško pravosodstvo, ker je porota najboljši barometer za pravno zavest, 2. če se za ostalo pravosodstvo študiranih sodnikov uvede pojem »posebno lahkih primerov« in da sodnikom pravico, da smejo zategadelj oprostiti od vsake kazni.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Gerland Heinrich: Der Rechtsschutz gegen politische Unehrlichkeit. Liebmann Otto, Berlin 1931. Str. 51.

Znano je dejstvo, da se povprečni državljan nekako fanatično identificira z vsebino svojega časnika. Manj znano pa je, kako nastaja tista

vsebina časnika, zlasti če gre za politicum. Gerland si je že leta 1931. nadel nalogo, da razbistri problem pravne zaščite zoper politično nepoštenost, ki ima ponajveč vprav v dnevnem časopisju svojo glavno oporo. Letnico smo poudarili, ker Gerland tedaj še ni stal v vrstah protagonistov nacionalsocijalistične ideologije; takrat mu je bil program nacionalsocijalističnih politikov samo »interesanten«. Takrat je pisal, da nepošteno politično dejanje po svoji vsebini, torej v resnici ni »politično dejanje« (str. 12.). Pač pa je ugotovil, da je torišče politične nepoštenosti — v Nemčiji! — pri parlamentarcih. Volitve se ne vrše v redu, izročitve zaradi deliktov se ne dovoljujejo, imuniteta poslancev gre predaleč: klasična država parlamentarizma, Angleška, ne pozna imunitete poslancev, ne v materialnem ne v procesualnem pogledu. Gerland preiskuje posamezne tipe politične nepoštenosti, predvsem podmičenje tiska. Tu zahteva, da naj se strogo kaznuje dajanje ali jemanje inozemskih »subsidijskih« novcev. (A tuzemskih?) Parlamentarci ne smejo biti odgovorni uredniki časopisa. Glede volitev zahteva čistost; tu (str. 33.) se zgraža nad politično nepoštenostjo poljskih uradnih oblastev, ki da so volilno tajnost izpremenili v farso, a volilno svobodo zamenjali z volilnim terorjem. Zvižajna pridobitev mandata, pasivno in aktivno podkupljevanje poslancev v državnem in v deželnih zborih, indirektno pogodovanje poslancev s podelitvijo nadzorstvenosvetniških mest v gospodarskih podjetjih (»rein dekorative Aufsichtsräte mit ihren stellenweise recht erfreulichen Tantiemen«, str. 43.) je ogledalo, ki ga stavi Gerland pred politični svet in daje nasvete, kako naj se vse te politične nepoštenosti na kazenskopravnem polju pobijajo (str. 44. nasl.), dasi se je v svojih uvodnih izvajanjih (str. 16.) izrazil zelo skeptično o kazenskopravni pomoči. Vsekakor bo zelo zanimivo opazovati nadaljnji razvoj borbe zoper politične nepoštenosti v nacionalsocijalistično orientirani Nemčiji, čije vneti zagovornik je postal tudi Gerland. Hic Rhodus...

Dr. Metod Dolenc.

Annuario di diritto comparato e di studi legislativi. Roma.

O peti in četrti knjigi tega zbornika, ki ga izdaja »Zavod za zakonodajne studije« v Rimu, smo poročali v tem časopisu l. 1931., str. 51. Od tega časa so izšli že popolnoma trije novi letniki, dočim četrti novi letnik (IX. knjiga) pravkar izhaja. Vse ogromno gradivo, ki je zbrano v debelih knjigah, je zbral, kakor poprej, z obéudovanja vredno doslednostjo ordinarij neapeljske univerze, profesor Salvatore Galgano.

Šesta knjiga je izšla po vzorcu prejšnjih v treh debelih zvezkih (645, 900 in 436 strani). Obsega v vseh treh zvezkih skupno 32 člankov in razprav, katerim so predmet sicer po največ novi italijanski zakonski načrti. Prezrte pa niso tudi druge zakonodaje kakor n. pr. avstrijska, danska, španska, kitajska, češkoslovaška, estonska in švicarska. Iz jugoslovanske je prispeval dr. E. Pajnič svoj znani obris o reformi in unifikaciji kazenskega prava v Jugoslaviji. Dalje prinaša ta knjiga 34 raznih krajših vesti in recenzij, 7 juridičnih bibliografij, italijansko, avstrijsko, belgijsko, francosko, holandsko, romunsko in angleško ter 5 pregledov o pravosodstvu (angleško, avstrijsko, francosko, italijansko in švicarsko).

S sedmo knjigo je bil način izhajanja in notranje ureditve nekoliko preurejen. Vsa snov je bila tudi zunanje podeljena na štiri oddelke: doktrina in recenzije, bibliografije, pravosodstvo in zakonodavstvo. Prvi

trije oddelki so počeli izhajati hkratu s točno oddelitvijo na znotraj v dvomesečnih snopičih, tako da je postal iz letnika dvomesečnik. Ohranjen pa je bil značaj letnika za izdajo zakonodavstev, ki so izšla vsa hkratu v enem skupnem letnem zvezku. Ta način izhajanja je ohranjen tudi še pri sedaj izhajajočem devetem letniku. V sedmi knjigi, ki je izhajala še s precejšnjo zamudo, prinaša prvi del na 515 straneh 18 znanstvenih razprav (9 od teh o italijanskem načrtu za italijanski civilni zakonik), in 28 recenzij. Drugi zvezek obsega na 84 straneh šest bibliografij v naslednjem vrstnem redu: jugoslovansko 1929 (od podpisanega poročevalca), romunsko, grško, holandsko, estonsko in špansko. Tretji zvezek prinaša na 509 straneh bogato komentirano nemško, francosko in belgijsko judikaturu. Četrty zvezek, ki je popolnoma samostojno izšel, ima za vsebino deset zakonodajnih pregledov, in sicer: italijanskega, avstrijskega, češkoslovaškega, jugoslovanskega 1929 (od podpisanega), letonskega, litvanskega, poljskega, švicarskega, nemškega in ogrskega. Obsega 426 strani.

Osmi knjiga je izhajala že v redu l. 1933., samo četrti zakonodajni zvezek je izšel šele letos. Prvi zvezek šteje to pot le 263 strani in prinaša 9 člankov, ki se bavijo z načrtom italijanskega civilnega in pomorskega zakonika. Poleg tega ima še 13 recenzij. Drugi zvezek šteje 8 bibliografij (avstrijsko, angleško, francosko, švicarsko, špansko, norveško, ogrsko in jugoslovansko 1930 od podpisanega) na skupno 236 straneh. Judikatura je priobčena v tej knjigi sicer samo iz treh držav, je pa neobičajno bogata (536 strani) in kakor poprej obširno komentirana. Četrti zvezek je posvečen kakor v osmi knjigi zakonodajnim pregledom. Teh je na 401 strani devet: avstrijski, estonski, japonski, angleški, jugoslovanski 1930 od podpisanega, letonski, romunski, švicarski in ogrski.

Od letošnje, devete knjige so izšli doslej štirje snopiči. Iz vsebine prvega zvezka prinašajo 9 razprav (ločitev in razvod braka po italijanskem in češkoslovaškem načrtu, iz splošnega dela švedskega obligacijskega prava, tri razprave o italijanskem pomorskem zakoniku in o zavarovanju po francoskem in italijanskem pravu, o razsodišču med Zedinjenimi državami in Egiptom v l. 1931/32 ter o predlogu za pregled statističnih podatkov o bračnih pogodbah), dalje 11 knjižnih poročil. Iz drugega zvezka je doslej šest bibliografij: avstrijska 1931, angleška 1931, belgijska 1930, romunska 1931 in švicarski za l. 1930 in 1931. Jako obširno je že doslej obdelana judikatura, obsega namreč nemško 1930, francosko 1930, angleško 1930, zvezno švicarsko za leti 1930 in 1931 in italijansko 1931.

Dr. R. S.

Zbornik znanstvenih razprav. X. letnik. Ljubljana, izdaja profesorski zbor juridične fakultete. 1934. Str. 218, cena 50 Din.

Letošnja publikacija ljubljanske juridične fakultete, s katero prednjači ostalim pravnim fakultetam v državi, deseti zbornik je urejen na sličen način kakor prejšnji letniki. Prinaša v celem osem razprav iz najrazličnejših gran pravne vede. Iz področja pravne zgodovine je dvoje prispevkov. V prvi, nazvani »Osebnostno- in rodbinskopravna vprašanja v pravosodstvu slovenskih ljudskih sodnikov« nadaljuje dr. Metod Dolenc vprašanja iz naše domače pravne zgodovine. Dr. Viktor Korošec poroča o Novih odlomkih »Gajevih institucij«, ki so bili odkriti l. 1933. Pod naslovom »Bračna pravila srbske pravoslavne cerkve« razpravlja dr. Rado Kušej obširno o teh lani objavljenih pravilih. Na važno vprašanje, kako naj se preurede »spori za mejo«, odgovarja dr. Stanko Lapajne. Kazensko pravo je zastopano z razpravo Aleksandra Maklecova »O

pojmu in nalogah kriminalne politike«. Iz pravne filozofije je dvoje tehničnih razprav, dr. Borisa Furlana »Teorija pravnega sklepanja« in dr. Evgena Spektorskega »Nastanek konstruktivne metode v pravoznanstvu«. Knjigo zaključuje prispevek dr. Ivana Tomšiča »O najnovejših naporih, da se odvrne vojna«.

Naznanjena vsebina ne bo odškodovala le že precej številnih članov društva prijateljev juridične fakultete, ki bo omogočilo nadaljnje izhajanje zbornika, temveč bo privabila, kakor smemo po pravici upati, še novih članov.

Dr. R. S.

Spomenica Mauroviću. Serta Mauroviciana. Priloži posvećeni Ivanu Mauroviću od prijatelja, drugova i učenika o šesetogodišnjici njegova života. Prva knjiga. Beograd 1934, Štamparija Globus. Str. 555.

To leto je spolnil dr. Ivo Maurović, profesor privatnega prava na zagrebškem vseučilišču, tudi prijatelj Slovenskega Pravnika, svoje šestdeseto leto. Po vzgledu, kakor so že davno v običajih pri drugih velikih narodih, izšel je pred nekaj časa, v poččasčenje prav tega življenjskega dogodka, prvi del Spomenice, ki jo je založil odvetnik dr. Štefinović. Knjiga predstavlja torej zbog razloga, iz katerega je izšla, dogodek v naši pravniški književnosti. Temu primerna je tudi zunanja oprema knjige, s katero se druga naša izdanja niti z daleka ne dajo meriti. Že izdani prvi del krasi slika škofa Strossmayerja, osnoveatelja zagrebskega vseučilišča. Nenavadno velik pa je krog sodelavcev, ki so prispevali z razpravami in članki v navedeni namen, med njimi beležimo mnogo znanih imen tujih pravnikov. Vsebina prve knjige je naslednja.

1. Jovanović M.: Naša nova kodifikacija. 2. Wolff K.: Scheinverbrechen. 3. Marković L.: Nekoliko napomena o Jugoslovenskom građanskom zakoniku. 4. Danić D.: O administrativnom ugovoru. 5. Marković Č.: Uverenje sudijske kao merilo spornog iznosa tražbine. 6. Swoboda E.: Probleme der Neuordnung des Privatrechts. 7. Jovanović Sl.: Član 116 Ustava. 8. Krčmar J.: Metody právníckého bádání s ptačí perspektivy. 9. Gschnitzer F.: Contra bonos mores — gegen die guten Sitten. 10. Muha M.: Prilog legislativnome uredjenju nadležnosti sudova drugoga i trećega stepena u građanskim pravnim stvarima osim parničnih. 11. Milić I.: Ius sepulchrale na rimskim natpisima u Solinu. 12. Goršić F.: Porabna prava u stečaju. 13. Vuković M.: Pravo trgovačke retencije. 14. Weiss E.: Rechtsvergleichung, Rechtsgeschichte und bürgerliches Recht. 15. Perić Ž.: Prelivi (nianse) u Pravu. 16. Sperl H.: Grundschuld und Zwangsversteigerung. 17. Frank S.: O unifikaciji zakona. 18. Perić N.: O zabludi, prevari, prinudi i mentalnoj rezervaciji. 19. Šišić F.: Iz Strossmayerove korespondencije 1862. 20. Eisner B.: Privatnopravni položaj žene po današnjem pravu Jugoslavije i njegovo uredjenje u jedinstvenom Građanskom zakoniku za Jugoslaviju. 21. Blagojević V.: Berzanski prim i sudovi. 22. Ladaj St.: Budućnost građanskog prava. 23. Blagojević O.: Advokatski Branič. 24. Arandjelović D.: Izjednačenje građanskog prava u Rumuniji. 25. Hachenburg M.: Kritische Bemerkungen zu den Bestimmungen über die Gründung von Aktiengesellschaften nach dem Entwurfe eines jugoslavischen Handelsgesetzbuches. 26. Sajovic R.: Nove smeri u rzsodnem postopku.

Dr. R. Sajovic.

Dr. Bilimović Aleksander: Wie können unmessbare psychische Grössen in das Gleichungssystem des wirtschaftlichen Gleichgewichts eingeführt

werden? Posebni odtisek iz Zeitschrift für Nationalökonomie, Dunaj 1934, V, sn. 2, str. 145—184.

Dr. Goršič Franja: *Zaštita državine (poseda) u Srbiji sa posebnim obzirom na područje apelacionog suda u Beogradu.* Posebni odtisek iz Randovega Spominskoga zbornika. Praga, 1934, str. 35.

Dr. Krek Gr.: *Zur jugoslawischen Zivilprozessordnung.* Kritische Bemerkungen anlässlich des Goršičschen Kommentars. Posebni odtisek iz Zeitschrift für Ostrecht Berlin, 1934, št. 3. Str. 177—191.

Dr. Krek Gregor: *Lastnina na divjačini.* Posebni odtisek iz Spomenice Mauroviću. II. Beograd, 1934. Str. 68.

Mirković Đorđe: *Dve teoriji o pravnoj prirodi trgovačkih društava.* Posebni odtisek iz Arhiva za pravne i društvene nauke. Beograd. XXVIII. str. 31.

Dr. Mirković Đorđe: *Javno trgovačko društvo kao pravno lice s naročitim osvrtom na srpsko zakonodavstvo.* Arag. Gregorić, Beograd, 1934. Str. 84.

Dr. Munda Avgust: *Nemški zakon o sterilizaciji.* Posebni odtisek iz Zdravniškoga vestnika. Ljubljana, 1934, št. 4. Str. 5.

Dr. Sajovic Rudolf: *Vermögensrechtliche Haftung aus obrigkeitlichen Handlungen nach jugoslawischem Recht.* Posebni odtisek iz Zeitschrift für Ostrecht, Berlin, 1934, št. 3. Str. 158—176.

Zbirka međunarodnih ugovora godina 1933. Ministarstvo za zunanje posle, Beograd, 1934. Str. 45.

Staub's Kommentar zum Allgemeinen Deutschen Handelsgesetzbuch. Ausgabe für Österreich. 7. in 8. snopič, čl. 85—122. Str. 385—512. Dunaj-Manz, 1934. Cena za snopič š. 3.60.

Pavičević M. Mićun: *Crnogorske anegdote o Hrvatima.* Posebni odtisek iz Etnologa VII, Ljubljana, 1934. Str. 100—106.

Vilović Đuro: *Svijet bez kasta i bez staleža.* Studija o Pavičevićevim Crnogorcima. Lazović Vladimir. Zagreb, 1934. Str. 24.

Članci in razprave v pravniških časopisih. Arhiv, XLV, št. 5: Spektorski E.: Tri deklaracije. Frank S.: Razvijanje nauke o normativnim obilježjima bića krivičnog djela. Solovjev A.: Privatno-pravni ugovori XVI. veka iz Poljičke župe. Mirković Dj.: Pravna priroda trgovačkih društava. Amar L.: O jeziku u zakonima i sudskim odlukama. Arandjelović D.: Primedbe na odgovor g. Amara. Pržić I.: Grčko-francuski spor oko svetionika. Obradović S.: Naši trgovinski odnosi sa Srednjom Evropom. — Arhiv, XLV., št. 6.: Tasić Dj.: Konstruktivna jurisprudencija u oblasti tumačenja. Kostić L.: Negativni (odrečni) upravni akt. Mirković M.: Sistem glavnog nasljednika na seljačkom posedu. Vukčević R.: Meritorno rešavanje parnice na prvom ročištu po Grpp. Prodanović D.: Sastav krivičnih veća zbornog suda kad je u pitanju krivac stariji maloletnik. Kukoljac M.: Jedno sporno pitanje povodom primene st. 2 čl. 30. Ugrpp. Pržić I.: Teorija rase ili generalizacija zaštite manjina. Blagojević V.: Neženjeni sopstvenici novih oslobođenih zgrada od poreza ne plaćaju porez na neženjena lica. Perković L.: I. Jedan slučaj prestanka službe zbog ubistva. II. Ponovno stupanje u službu posle poništenja osudne presude § 3 t. 11 Č. Z. — Branić, št. 5: Tasić Dj.: Analogija. Jelić I.: Smisao § 311 II. Kz. Plakalović B.: Vrste presuda u građanskom procesnom pravu. Matijević I.: Advokatsko zastupanje u građanskim parnicama. — Branić, št. 6: Goršić F.: Medjupredlog za utvrđenje. Čulinović

F.: Aberacija u krivičnom pravu. Plakalović B.: Vrste presuda u građanskom procesnom pravu. Stojanović M.: Pravnici i sudski odmor. — **Branić, št. 7—8:** Blagojević V.: Anton Randa. Soldatović D.: I po novom meničnom zakonu udata žena može se po menici obvezati samo po odobrenju svoga muža. Kostić L.: Odobravanje upravnih akata finansijskim zakonima. Sladović E.: Holding-društvo u poreznom pravu. Knežević D.: Nekoliko napomena o zakonu o pobijanju pravnih dela izvan stečaja i o njegovoj primeni. Tomašević D.: Isplatti red potraživanja okružnih ureda za osiguranje radnika za slučaj stečaja. Kulaš J.: Princip kavzaliteta u krivičnom pravu. Subotić Dj.: Dokazna snaga zemljišnih knjiga. Terić G.: Rekurz. — **Mjesečnik, št. 5:** Milobar F.: Rooseveltov veliki eksperimenat. Lederer Ž.: Značenje londonske konvencije o definiciji napadača. Mijušković J.: Primjena § 21 Kz. Da li § 21 Kz. ima veze sa §§ 71 i 72 Kz.? Čulinović F.: Adhezioni ili pridružni postupak. Zuglia S.: Posljedice izostanka od prvoga ročišta za usmenu spornu raspravu u mandatnom, mjeničnom i porabnom postupku. — **Mjesečnik, št. 6:** Werk H.: Unifikacija zakona zahtjeva jedan kasacioni sud. Milobar F.: Rooseveltov veliki eksperimenat. Mandić N.: Knjižni upisi kao posljedica krivičnog djela (§§ 73 i 74 Zzk.). Rucner J.: Povlačenje tužbe i odricanje od tužbovnega zahtjeva. Mogan J.: O zastarjelosti pomorskoga trgovačkoga zakona. Magjer D.: Jesu li ratni invalidi oslobođeni od kuluka? Šeringer B.: Nadležnost upravnih sudova u sporovima po zakonu o nužnim prolazima. — **Mjesečnik, št. 7:** Maurović I.: In memoriam Antonina Rande. Devčić M.: Da li je svečano obećanje dano po svjedocima u postupku pred sreskim sudom, kada otpada potreba zaklinjanja, ravno zakletvi. Passek N.: Suparničarstvo i glavna intervencija po novom Grpp. Jeremić S.: Istovjetnost osoba i tijela kod zemljišno-knjižnih upisa. Kiršner S.: Službeni odnosi po zakonu o radnjama. Brichta M.: O sudskoj nadležnosti kod obročnih poslova. — **Policija, št. 9—10:** Subotić D.: Reforma krivičnog zakonodavstva u Francuskoj. Lazić D.: Uredba. Pavlović M.: Za nov socijalni poredak novo zakonodavstvo. Vlaškalić M.: Siročadski stolovi i novi vanparnični postupak. Goršić F.: Da li je § 375 a srp. k. z. u celosti stavljen van snage novim Grpp. Kecojević S.: Domašaj § 37 zak. o tapijama. Nikičević M.: Uspomena na Dr. Čedomila Mitrovića i njegovo veliko ustalaštvo na zaštiti i vaspitanju moralno posrnule mladeži. Jovanović Lj.: Različita tumačenja § 424 Kp. od strane polic. vlasti. Stavrić M.: Zemljoradnički dugovi. Petrović B.: Krivična odgovornost krivca — saučesnika s obzirom na propis stava 4 § 34 Kz. Terzije K.: Državljanstvo maloletnika po našem zakonu o državljanstvu. Obrknežević L.: Nejednaka primena propisa iz § 454 Grpp. kod prvostep. sudova u pogledu donošenja osud. rešenja po meni. sporovima. Miličević S.: Nekoliko reči o predjašnjim polic. pisarima. Stanišić M.: Jezik u sudskim odlukama i praksa. Stanković B.: Da li je i u koliko još u važnosti § 26 polic. Uredbe. Veljković B.: Pactum reservati domini. — **Policija, št. 11—12:** Šilović J.: Pobačaj se mora strogo kazniti. Škarja I.: Elektrifikacija zemlje. Alapov M.: Karakteristika kriminalne pedagogike kao nauke. Kecojević S.: Uloga policije po novom Kp. Mijušković J.: Može li se po § 465 t. 6 u v. § 484 g. s. p. naplatiti egzekutivnim putem od prvog kupca, bez sudske presude ili rešenja, razlika kupovne cene između prve i druge odn. treće javne prodaje, kada ta razlika (štet) prelazi visinu položene kaucije? Očokoljić N.: Projekat zakona o gradskim opštinama. Djelo-

šević B.: O pravnim lekovima u kriv. delima. Vanredna revizija, Jovanović R.: Comparatio literarum — po novom Grpp. Tkalčević I.: Zakon o državnim polic. izvršnim službenicima. Pavlović M.: O skitničenju (vaga-bondaži) i prosjačenju s obzirom na moderno zakonodavstvo. — **Policija, št. 13—14:** Dr. Anton Randa. Kostić L.: Volonteri u državnoj službi, Škarja I.: Elektrifikacija zemlje. Kecojević S.: Uloga policije po novom Kp. Djelošević B.: O pravnim lekovima u krivičnim delima. Vanredna revizija. Andjelković N.: Izvidjajne radnje policijskih vlasti. Jakovljević A.: Zakonski konkubinac. Marinković B.: Otkaz punomoćija. Čošić F.: Nekoliko reči povodom mišljenja kas. Suda u Beogradu o primeni § 49 star. grd. s. p. Pavlović M.: O skitničenju (vaga-bondaži) i t. d. — **Pravosudje, št. 5:** Soldatović D.: Ako interes u menici, plativoj po vidjenju ili na određeno vreme po vidjenju, nije nikako ugovoren, onda on teče od dana, kada se naplata kod suda traži, a ne od datuma izdanja menice. Zlatanović M.: Uredba o zaštiti zemljoradnika. Vuković B.: Da li su zadruge državnih službenika dužne plaćati opštinsku trošarinu. Komnenović M.: Slobodno sudijsko uverenje u građanskim parnicama. Zoković A.: Zabilješka o presudi. Sardelić F.: O obrazloženju presude po Grpp. Blagojević B.: Uticaj udaje na državljanstvo. Živković R.: Još o određivanju nadležnosti suda na osnovu procene spornoga predmeta od strane tužioca. Šilović J.: Pobačaj se mora strogo kazniti. Prodanović D.: Pravni lek braniočev. Popović R.: Može li se krivična prijava uzeti na privatnu tužbu, te kako se sve greši pri podnašanju kao i pri oceni opstojnosti i valjanosti privatne tužbe. Ivanović M.: Da li je postupak pred sreskim sudom oslabio kaznenu represaliju. Miletić R.: Iz sudske prakse. Politeo I.: Bivši suci kao advokati i adv. pripravnici. — **Pravosudje, št. 6:** Sladović E.: Delikti preduzeća. Gradnik A.: Materijalni in procesualni položaj, ču sudišče ni izdalo v preskusni dobi odločbe o pre-kinitvi odloga izvršitve pogojne sodbe. Gavela A.: Troškovi krivičnog postupka i oslobodjenje od kazne. Timoškin V.: O propisu § 87/II. Kz. Branković Dj.: Kako se u praksi primenjuje § 166 Kz. Geljfenbajn L.: Obustava kriv. post. i § 53 Kp. Nahmijas S.: Odlaganje izvršenja kazne i naknada štete. Branković S.: O krčmarskoj veresiji. Popović S.: Nešto o apsolutnoj nadležnosti opštinskih sudova. Miletić R.: Nekoliko reči o državnim tužbama i postupku po njima. Kukuljac M.: Utvrđivanje vrednosti spornog predmeta po § 55 Grpp. Rul J.: Naši novi zemljišno-knjižni propisi. Kisel F.: Mandatni postupak i postupak po platežnim nalogima. Jovanović S.: Prva puna sednica Kasacionog suda. — **Pravosudje, št. 7:** Blagojević V.: Postupak posredovanja u teoriji i praksi. Branković S.: Parnična zavisnost. Leposavić J.: Oblik parnične punomoći ako vlastodavac ne zna ili ne može pisati. Sardelić F.: Sudac pod zakonskim režimom slobodne ocjene dokaza u usporedbi sa sucem pod zakonskim režimom legalne dokazne teorije. Petrović B.: Pojam o dejstvu kolektivnog ugovora u jugoslovenskom civilnom pravu. Hahn J.: Pitanje seljačkih mjenica u eskontu. Vesel J.: Jesu li novinari bez pravne zaštite na teritoriju Apelacionog suda u Sarajevu. Rukavina B.: Kohezija u svijetlu krivičnih prava. Kulaš J.: Položaj lekara i nadrilekara u našem krivičnom zakoniku. Lasić I.: Ublažavanje kazne po § 71 t. 5 Kz. Zdravković Z.: Analiza jednog paragrafa krivičnog zakonika. Jovanović S.: Gostovanje jugoslovenskih pravnika u Bugarskoj.